

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 11 lipca 2024 r.

WRPS-VI.431.2.17.2024.xx

Pani xxx xxx
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Przytyku
ul. Zachęta 57
26-650 Przytyk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej i art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2024 kontrolerzy Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, pani xxx xxx – starszy inspektor i pani xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącego zespołu kontrolującego, w okresie od 15 maja 2024 r. do 29 maja 2024 r. przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przytyku.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 lipca 2022 r. do dnia kontroli, tj. 15 maja 2024 r.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie pomimo uchybień ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku w zakresie organizacji zadania i w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

I. Organizacja zadania

Jednostką realizującą kontrolowane zadania na terenie Gminy Przytyk jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przytyku. Kierownikiem Ośrodka, od xxx. jest Pani xxx xxx zatrudniona na umowę o pracę i na pełny etat.

Obsługę finansową prowadzi Urząd Miejski w Przytyku, od 27 lutego 2023 r. na podstawie uchwały Rady Gminy Przytyk z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie organizacji obsługi finansowo-księgowej i administracyjnej dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku¹, wcześniej na podstawie § 14 Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku² - co było działaniem niezgodnym z art. 10 a i 10 b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym. Ww. przepisy weszły w życie 1 stycznia 2016 r.³

Wewnętrzną strukturę organizacyjną, zakresy działań pracowników, zasady organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania spraw oraz zasady podpisywania pism i decyzji określał Regulamin organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku wprowadzony Zarządzeniem nr 3.2019 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 31 grudnia 2019 r., następnie Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 1.2024 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku z dnia 2 stycznia 2024 r. W § 9 regulaminu wskazano Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, jako komórkę Ośrodka odpowiedzialną za realizację zadań określonych w ustawie. W § 7 w strukturze organizacyjnej jednostki wyodrębniono stanowisko ds. świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, natomiast w § 13 określono zadania i kompetencje „pracownika, wykonującego pracę w zakresie realizacji świadczeń rodzinnych i pomocy osobom uprawnionym do alimentów”, do zadań, którego należy m.in. udzielanie informacji, przyjmowanie wniosków, prowadzenie postępowań i przygotowywanie projektów decyzji w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizował Kierownik Ośrodka oraz 3 pracowników⁴.

1. Pani xxx xxx – Kierownik Ośrodka, kontrolowane zadania realizuje od xxx, posiada wielozadaniowe upoważnienia m.in. do prowadzenia postępowań w sprawie

¹ Uchwała nr xxxxx Rady Gminy Przytyk z dnia 27 lutego 2023 r.;

² Uchwała Nr xxxxx Rady Gminy w Przytyku z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku;

³ Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw;

⁴ Wykaz pracowników realizujących w GOPS w Przytyku zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w okresie od 1 lipca 2022 r. do dnia kontroli tj. do 15 maja 2024 r.;

świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji udzielone przez Wójta Gminy Przytyk⁵, następnie przez Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk (w związku z nadaniem miejscowości Przytyk statusu miasta i zmiany nazwy organu wykonawczego gminy z wójta na burmistrza)⁶.

2. Pani xxx xxx – inspektor, kontrolowane zadania realizuje od xxx posiada wielozadaniowe upoważnienia m.in. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego udzielone przez Wójta Gminy Przytyk⁷ i udzielone przez Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk (w związku z nadaniem miejscowości Przytyk statusu miasta i zmiany nazwy organu wykonawczego gminy z wójta na burmistrza)⁸.
3. Pani xxx xxx – inspektor, kontrolowane zadania realizowała w okresie od xxx do xxx, posiadała wielozadaniowe upoważnienie m.in. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego udzielone przez Wójta Gminy Przytyk⁹.
4. Pani xxx xxx – pomoc administracyjną, kontrolowane zadania realizuje od xxx, posiada wielozadaniowe upoważnienia m.in. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego udzielone przez Wójta Gminy Przytyk¹⁰ i przez Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk (w związku z nadaniem miejscowości Przytyk statusu miasta i zmiany nazwy organu wykonawczego gminy z wójta na burmistrza)¹¹.

Wszystkie poddane kontroli upoważnienia zostały wydane na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy. Upoważnienia dla pracowników (za wyjątkiem upoważnienia pani xxx xxx) nie zostały udzielone na podstawie pisemnego wniosku kierownika jednostki kontrolowanej (byłego i obecnego), co jest działaniem nieprawidłowym. Upoważnienia wydane przez Wójta Gminy Przytyk dla Kierownika Ośrodka, Pani xxx xxx i Pani xxx xxx nie zostały wycofane z obiegu prawnego. W przypadku zmiany nazwy organu wykonawczego gminy z wójta na burmistrza, zachowują ważność wszystkie wydane przez wójta dotychczasowej gminy udzielone upoważnienia. Realizację zadań wynikających z udzielonych upoważnień uwzględniono w zakresach czynności pracowników. Upoważnienia (za wyjątkiem nr xx/xxx)

⁵ Upoważnienie nr xxx z xxx - obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

⁶ Upoważnienie xxx xxx - obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

⁷ Upoważnienie xxx z xxx - obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

⁸ Upoważnienie xxx z xxx - obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

⁹ Upoważnienie nr xxx xxx- obowiązywało od xxx na czas zatrudnienia;

¹⁰ Upoważnienie z xxx - obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

¹¹ Upoważnienie nr xxx z zxxx - obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

oraz zakresy czynności zostały przyjęte do wiadomości i stosowania poprzez złożenie podpisu przez pracowników.

Upoważnienia wydane przez Organ właściwy na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy posiadali również ww. pracownicy Urzędu Gminy/ Miasta i Gminy Przytyk.

1. Pani xxx xxx – Zastępca Wójta Gminy Przytyk, zatrudniona od xxx do xxx, od xxx posiadała wielozadaniowe upoważnienie m.in. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji udzielone przez Wójta Gminy Przytyk¹². Ustalono, że na podstawie ww. upoważnienia Pani xxx xxx – podpisała 8 z poddanych kontroli decyzji.
2. Pani xxx xxx – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk, zatrudniona od xxx (na stanowisku Zastępcy Wójta Gminy, następnie od xxx Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk), posiada wielozadaniowe upoważnienie udzielone przez Wójta Gminy Przytyk m.in. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji¹³ i następnie, jako Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk posiada udzielone przez Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk (w związku z nadaniem miejscowości Przytyk statusu miasta i zmiany nazwy organu wykonawczego gminy z wójta na burmistrza)¹⁴ wielozadaniowe upoważnienie m.in. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji. Udzielając drugiego upoważnienia nie wyeliminowano pierwszego, pomimo tego, że oba zostały udzielone w tym samym przedmiocie.

Kierownik Ośrodka pisemnie wyjaśniła, że, „(...) podpisywanie decyzji następuje tylko podczas jej dłuższej nieobecności. Żaden z pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku nie posiada upoważnienia do wydawania decyzji w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego”. Należy zwrócić uwagę, że w § 9 pkt 2 regulaminu wskazano: „w czasie nieobecności Kierownika jego obowiązki pełni wyznaczony przez niego pracownik, w zakresie prawem dozwolonym, wskazany w stosownym upoważnieniu przy tego rodzaju zastępstwie”, natomiast w § 18 pkt 3 regulaminu, że „decyzje administracyjne są wydawane i podpisywane na podstawie upoważnień określonych w przepisach szczegółowych”.

¹² Upoważnienie nr xxx z xxx- obowiązywało od xxx na czas zatrudnienia;

¹³ Upoważnienie nr xxx xxx – obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

¹⁴ Upoważnienie nr xxx xxx - obowiązuje od xxx na czas zatrudnienia;

W związku z powyższym, zapisy regulaminu organizacyjnego powinny uwzględniać aktualny sposób działania jednostki kontrolowanej w czasie nieobecności kierownika.

II. Prawdliwość ustalania uprawnień do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W sporządzonym na potrzeby kontroli zestawieniu ilości wniosków i decyzji w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego wskazano, że: na okres świadczeniowy 2022/2023 wpłynęło 14 wniosków, na podstawie, których wydano 14 decyzji przyznających i 3 decyzje zmieniające. Natomiast na okres świadczeniowy 2023/2024 wpłynęło 15 wniosków, na podstawie, których wydano 14 decyzji przyznających, 1 decyzję zmieniającą i 2 decyzje uchylające. W jednym przypadku postępowanie zostało zawieszona na wniosek strony. Wszystkie wnioski złożono w formie papierowej. Kontroli poddano 21 (75%) losowo wybranych akt spraw świadczeniobiorców, w których wydano: 21¹⁵ decyzji przyznających prawo do świadczenia z tego 2¹⁶ z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 3¹⁷ decyzje zmieniające prawo do świadczenia z tego 1¹⁸ decyzję, w której podwyższono wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego na skutek podwyższenia alimentów przez sąd, 2¹⁹ decyzje, w których uchylono prawo do świadczenia na osobę uprawnioną. Łącznie kontroli poddano 26 (76%) z wydanych decyzji administracyjnych.

W żadnej sprawie nie odmówiono prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, nie stwierdzono też nienależnie pobranego świadczenia z funduszu alimentacyjnego, nie zażądano zwrotu świadczeń. W żadnej sprawie nie było przypadku umieszczenia osoby uprawnionej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej ani osoby uprawnionej, która zawarła związek małżeński oraz sprawy, w której nastąpił zgon wnioskodawcy. We wszystkich przypadkach o świadczenie ubiegali się obywatele polscy, z czego w 20 przypadkach wnioski złożyli przedstawiciele ustawowi osób uprawnionych, w 1²⁰ sprawie wniosek o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego złożyła matka osoby uprawnionej do alimentów, która ukończyła 18 lat i kontynuowała naukę w szkole. Do wniosku załączono upoważnienie pełnoletniej osoby uprawnionej, z którego treści wynikało, że syn upoważnił matkę do pobierania świadczenia alimentacyjnego oraz złożenia

¹⁵ Decyzje nr: xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx;

¹⁶ Decyzje nr: xxx xxx, xxx xxx;

¹⁷ Decyzje nr: xxx xxx, xxx xxx, xxx xxx;

¹⁸ Decyzja nr xxx xxx;

¹⁹ Decyzje nr: xxx xxx, xxx xxx;

²⁰ Decyzje nr: xxx xxx;

wniosku o fundusz alimentacyjny. W tym przypadku wniosek powinien być wypełniony i podpisany przez dorosłą osobę uprawnioną.

Kontrolowane wnioski zawierały informacje określone w art. 15 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy i rozporządzeniu wykonawczym. Wszystkie zostały opatrzone datą wpływu i podpisem osoby przyjmującej wniosek. Formularze zostały wypełnione w całości, czytelnie, zawierały datę złożenia i zostały podpisane przez wnioskodawców. 2 wnioski zostały wypełnione prawidłowo, pozostałe 19 wniosków w pkt 3 zostały nieprawidłowo wypełnione w ten sposób, że wskazano pokrewieństwo względem wnioskodawcy zamiast względem osoby uprawnionej.

Wszystkie kontrolowane wnioski zawierały niezbędne dokumenty, w tym: zaświadczenia i oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne albo oświadczenie stwierdzające bezskuteczność egzekucji, odpisy podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądającego alimenty lub postanowienia sądu o zabezpieczeniu powództwa o alimenty, oświadczenia o uczęszczaniu osoby uprawnionej do szkoły lub szkoły wyższej, oświadczenia o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny (niekompletnie wypełnione), upoważnienie dla rodzica do złożenia wniosku za osobę uprawnioną, która ukończyła 18 lat. Zawarte we wnioskach oświadczenia wraz z klauzulą, o której mowa w § 2 pkt 9 rozporządzenia, jak i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę. W 19 oświadczeniach o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny wnioskodawcy nie wskazali wszystkich osób zobowiązanych do alimentacji innych dłużnik. Prawidłowo należało wskazać wszystkie osoby zobowiązane do alimentacji w dalszej kolejności, tj. dziadków osób uprawnionych. Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym²¹ należało pisemnie wezwać wnioskodawców do uzupełnienia wniosków pod rygorem pozostawienia ich bez rozpatrzenia, czego jednostka nie uczyniła.

We wszystkich przypadkach Ośrodek wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 15 ust. 1 ustawy pozyskiwania lub weryfikacji danych w systemach teleinformatycznych PESEL, CBB, ZUS, NF, MEN, CEIDG.

²¹ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1467), od 1 października 2023 r. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341);

We wszystkich kontrolowanych sprawach prawo do świadczenia przyznawano osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. We wszystkich kontrolowanych sprawach, prawidłowo obliczono dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Podstawą obliczenia dochodu w 10 przypadkach były dochody rodziny osiągnięte w roku kalendarzowym 2022, natomiast w 11 sprawach rokiem bazowym wyliczenia dochodu rodziny był 2021 rok. Ustalając prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego w obliczeniach zastosowano kryterium dochodowe określone w art. 9 ust. 2 ustawy wynoszące 900 zł w okresie świadczeniowym 2022/2023 oraz 1209 zł w okresie świadczeniowym 2023/2024. W 19 przypadkach świadczenie przyznano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów nie wyższej jednak niż 500 zł miesięcznie. W 2²² przypadkach w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego prawo do świadczenia przyznano miesięcznie w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Przyznana z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” kwota świadczenia nie była niższa niż 100 zł. W sentencji decyzji przyznających świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” zawarto wyłącznie informację o kwocie przysługującego świadczenia. Prawidłowo należało orzec o przysługujących pełnych kwotach świadczeń, a następnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego, na podstawie art. 9 ust. 2a i 2b ustawy ustalić przysługującą do wypłaty kwotę świadczenia w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą przysługującego świadczenia a kwotą, o którą przekroczony został dochód rodziny. W 1²³ sprawie od decyzji przyznającej prawo do świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” zostało złożone odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego. Ośrodek nie znalazł podstaw do zmiany decyzji i odwołanie z aktami sprawy przesłał do SKO w Radomiu. Ww. decyzja została utrzymana w mocy.

W 2 skontrolowanych sprawach przed upływem końca okresu świadczeniowego Ośrodek wszczął postępowanie i prawidłowo uchylił prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W pierwszej²⁴ - z powodu zgonu dłużnika alimentacyjnego. W drugiej²⁵ - z powodu utraty prawa do świadczenia przez pełnoletnią osobę uprawnioną, która nie spełniała już przesłanek określonych w ustawie tj. nie była uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd. W obu

²² Decyzje nr: xxx xxx, xxx xxx;

²³ Decyzja nr xxx xxx;

²⁴ Decyzja nr xxx xxx;

²⁵ Decyzja nr xxx xxx;

przypadkach decyzje uchylające świadczenia wydano za okres wstecz, w tych przypadkach data uchylecia decyzji przyznającej była wcześniejsza niż data wydania decyzji uchylającej. Decyzja administracyjna nie może uchylać świadczeń wstecz, a jej skutki mogą dotyczyć wyłącznie przyszłości. Prawidłowo należało uchylić decyzję bez wskazywania daty uchylecia. Ww. postępowaniach nie stwierdzono nienależnie pobranych świadczeń.

W 2 skontrolowanych sprawach Ośrodek wszczął postępowanie i prawidłowo zmienił prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W 1²⁶ sprawie w trakcie trwania okresu świadczeniowego 2022/2023 nastąpiła zmiana sytuacji dochodowej poprzez podjęcie zatrudnienia przez członka rodziny i uzyskanie dochodu - która spowodowała, że na dziecko mające świadczenie w pełnej wysokości (xxx zł), stosownie do unormowań zawartych w art. 9 ust. 2a i 2b ustawy przyznano świadczenie z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” w kwocie xxx zł. Następnie utrata dochodu spowodowała, że ponownie przeliczono dochody i wydano następną decyzję²⁷ zmieniającą w części wysokości świadczenia, prawidłowo przyznano świadczenie w pełnej wysokości. W drugiej²⁸ sprawie po zakończeniu okresu świadczeniowego 2022/2023 zmieniono wysokość przyznanych świadczeń na skutek zmiany wysokości zasądzonych alimentów, stosownie do art. 29 ustawy tj. po wpływie tytułu wykonawczego do komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne od miesiąca, w którym nastąpiła zmiana wysokości alimentów. Organ na podstawie art. 145 § 1 pkt 8 Kpa wznowił postępowanie i zmienił decyzję trybie art. 24 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W przypadkach, w których składano wnioski na nowy okres świadczeniowy zachowano terminy ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego określone w art. 20 ust. 5, 6, 7 ustawy. Doręczenie dokumentów odbyło się zgodnie z wymogami wskazanymi w art. 39 oraz art. 46 § 1 k.p.a.

Poddane kontroli decyzje sprawdzono pod kątem wymogów określonych w art.107 § 1 kpa. Decyzje zawierały prawidłowe oznaczenie organu właściwego tj. Wójta Gminy Przytyk (do 31 grudnia 2023 r.) i Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk (od 2 stycznia 2024 r.), datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie. 9 decyzji zawierało uzasadnienie faktyczne i prawne (za wyjątkiem 1 decyzji, która nie zawierała uzasadnienia prawnego), w pozostałych odstąpiono od uzasadnienia na podstawie 107 ust. 4 Kpa. 14 decyzji zawierało pouczenie czy i w jakim trybie służy od decyzji odwołanie oraz pouczenie o prawie do zrzeczenia się

²⁶ Decyzja nr xxx xxx;

²⁷ Decyzja nr xxx xxx;

²⁸ Decyzja nr xxx xxx;

odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania. 12 decyzji wydanych po 26 stycznia 2023 r. zawierało informację o możliwości złożenia skargi do sądu administracyjnego, były to decyzje, w których odstąpiono od uzasadnienia na podstawie art. 107 ust. 4 Kpa. Decyzje (za wyjątkiem 1) zawierały informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń (art. 19 ust. 1 ustawy) i informację o przyczynach wstrzymania świadczeń, informację o formie i terminie wypłaty świadczeń. Decyzje uchylające zawierały informację o wynikającym z art. 23 ust. 1 ustawy obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz odsetkami. Wszystkie decyzje zawierały podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania, 18 decyzji podpisała Pani xxx xxx – Kierownik Ośrodka, 8 decyzji Pani xxx xxx - Zastępca Wójta Gminy. Kierownik Ośrodka pisemnie wyjaśniła, że w okresie od xxx do xxx przebywała na urlopie wypoczynkowym i w tym okresie decyzje z funduszu alimentacyjnego podpisywała Pani xxx xxx – Z-ca Wójta. We wszystkich decyzjach przyznających nie informowano o wynikającym z art. 23 ust. 1 ustawy obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz odsetkami. W pouczeniu²⁹ decyzji uchylającej prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego z powodu śmierci dłużnika przywołano błędnie treść przepisów art. 30 ust. 6, 7, 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W 1 decyzji³⁰, w której zmieniono wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku ze zmianą zasądzonych alimentów brak było uzasadnienia prawnego odnoszącego się do tej sytuacji, co jest niezgodne z art. 107 § 3 Kpa. W myśl art. 107 § 3 Kpa decyzja administracyjna powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie prawne decyzji powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej wraz z przytoczeniem przepisów prawa, w tym przypadku art. 29 ustawy.

We wszystkich decyzjach nieprawidłowo oznaczono stronę postępowania. Stroną postępowania i adresatem decyzji nie była osoba uprawniona tylko jeden z rodziców. Zgodnie z art. 2 pkt 11 ustawy ilekroć w ustawie jest mowa o osobie uprawnionej – oznacza to osobę uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. W myśl powyższego świadczenia powinny zostać przyznane dziecku, które dopóki jest niepełnoletnie, reprezentuje je rodzic, jako przedstawiciel ustawowy. Skoro, zatem rodzic składa wniosek o świadczenie alimentacyjne, to składa go w imieniu i na rzecz dziecka, a nie we własnym imieniu. W takim przypadku stroną postępowania i adresatem decyzji powinno być dziecko z zastrzeżeniem, że działa przez przedstawiciela ustawowego, któremu należy doręczyć decyzję i do jego rąk

²⁹ Decyzja nr xxx xxx;

³⁰ Decyzja nr xxx xxx;

wypłacić świadczenie przysługujące dziecku. W jednej z tych decyzji pomimo pełnoletności osoby uprawnionej decyzja również została skierowana do rodzica osoby uprawnionej.

W podstawie prawnej analizowanych decyzji stwierdzono następujące uchybienia:

- nie przywołano szczegółowych odpowiednich dla sprawy jednostek redakcyjnych przywołanych przepisów tj. ustęp, punkt, litera, tiret,
- nie przywołano obwieszczenia w sprawie wysokości kryterium dochodowego – dotyczy okresu świadczeniowego 2023/2024,
- nie przywołano art. 24 ust. 1 ustawy w 2³¹ zmieniających i 1³² uchylającej,
- przywołano (za wyjątkiem 2) art. 130 par 4 Kpa, który nie mógł mieć zastosowania z uwagi na uregulowanie tej kwestii w art. 20 ust. 2 ustawy,
- przywołano w decyzjach uchylających przepisy ustawy, które w tych sprawach nie miały zastosowania - art. 10, art. 15, art. 18, art. 19, art. 20 ust. 1, art. 23, art. 29, art. 31 ust. 1 ustawy.

Analiza list wypłat i kart zrealizowanych świadczeń osoby wykazała, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, zgodnie z żądaniem strony przelewem na rachunek bankowy wskazany we wniosku, za miesiąc, za który przysługiwało świadczenie, w 3 sprawach z wyrównaniem za poprzednie miesiące.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. Kierownik Ośrodka (były i obecny) nie wystąpił do organu właściwego z pisemnym wnioskiem o wydanie upoważnień do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla 3 pracowników.
2. Kierownik i 2 pracowników posiadało więcej niż jedno upoważnienie wydane w tym samym zakresie. Zaniechano obowiązku wycofania z obiegu prawnego poprzednio udzielonych w tym samym zakresie upoważnień.
3. Zaniechano działań na podstawie § 8 rozporządzenia wykonawczego w przypadkach, w których wnioskodawcy w oświadczeniu o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny nie wskazali wszystkich osób zobowiązanych do alimentacji w dalszej kolejności, tj. dziadków osób uprawnionych.

³¹ Decyzja nr xxx xxx, xxx xxx;

³² Decyzje nr xxx xxx;

4. W wydawanych decyzjach administracyjnych:

- nieprawidłowo oznaczono stronę postępowania i adresata decyzji (we wszystkich decyzjach),
- w 1 decyzji, w której zmieniono wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku ze zmianą zasądzonych alimentów, nie zawarto uzasadnienia prawnego odnoszącego się do tej sytuacji, co jest niezgodne z art. 107 § 3 Kpa,
- w podstawie prawnej:
 - powoływano przepisy bez podania odpowiednich dla sprawy jednostek redakcyjnych,
 - decyzji wydanych na okres świadczeniowy 2023/2024 nie przywołano obwieszczenia w sprawie wysokości kryterium dochodowego,
 - 2 decyzji zmieniających i 1 decyzji uchylającej nie przywołano art. 24 ust. 1 ustawy,
 - przywołano art. 130 par 4 Kpa, który nie miał zastosowania z uwagi na uregulowanie tej kwestii w art. 20 ust. 2 ustawy (za wyjątkiem 1 zmieniającej),
 - 2 decyzji uchylających przywołano przepisy ustawy, które w tych sprawach nie miały zastosowania – art. 10, art. 15, art. 18, art. 19, art. 20 ust. 1, art. 23, art. 29, art. 31 ust. 1 ustawy. Zgodnie z art. 107 § 1 Kpa podstawa prawna decyzji powinna zostać powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w tej sprawie przepisów prawa materialnego i formalnego oraz z podaniem źródeł ich publikacji,
- w orzeczeniu decyzji:
 - przyznających świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” nie zawarto informacji o przysługujących pełnych kwotach świadczeń,
 - uchylających wskazywano datę uchylecia decyzji zamiast prawidłowo uchylić decyzję bez wskazywania daty uchylecia,
- w pouczeniu 1 decyzji uchylającej błędnie przywołano treść art. 30 ust. 6, 7, 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wnioski i uwagi:

1. zapisy regulaminu organizacyjnego powinny uwzględniać aktualny sposób działania jednostki kontrolowanej w czasie nieobecności kierownika,
2. w decyzjach przyznających nie pouczano stron o wynikającym z art. 23 ust. 1 ustawy obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz odsetkami.

Za stwierdzone uchybienia w zakresie upoważnień odpowiedzialność ponosi Burmistrz Miasta i Gminy Przytyk, natomiast za uchybienia stwierdzone w pozostałym zakresie odpowiedzialność ponosi Pani, jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku oraz pracownicy realizujący kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku do podjęcia następujących działań:

1. Pisemnego występowania do Burmistrza Miasta i Gminy Przytyk o udzielenie upoważnień dla pracowników realizujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego, stosownie do przepisu art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
2. Nieudzielania więcej niż jednego upoważnienia tej samej osobie w tym samym zakresie. Podjęcia działań w celu wycofania z obiegu prawnego upoważnienia nr x/xxx z xxx, upoważnienia nr x/xxx z xxx oraz upoważnienia z xxx.
3. W przypadku, gdy do wniosku załączono nieprawidłowo wypełnione oświadczenie o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny, wzywania wnioskodawców na podstawie § 7 rozporządzenia wykonawczego do poprawienia wniosku.
4. W decyzjach administracyjnych:
 - wskazywania małoletniego dziecka uprawnionego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jako stronę postępowania oraz adresata decyzji, z zastrzeżeniem, że działa przez przedstawiciela ustawowego,
 - w decyzjach, w których zmieniono wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku ze zmianą zasądzonych alimentów zawierania uzasadnienia prawnego odnoszącego się do tej sytuacji,

- uwzględniania w podstawie prawnej odpowiednich do sprawy szczegółowych jednostek redakcyjnych przywołanych artykułów ustawy tj. ustęp, punkt litera, tiret,
- przywoływania w podstawie decyzji zmieniających i uchylających przywoływania art. 24 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- przywoływania w decyzjach przyznających i zmieniających art. 20 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zamiast art. 130 § 4 Kpa,
- nieprzywoływania w podstawie prawnej decyzji (w tym uchylających) przepisów niemających zastosowania w sprawie,
- w sentencji decyzji przyznających z zastosowaniem „złotówka za złotówkę” orzekania o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń,
- niewskazywania w sentencji decyzji uchylających okresu ich uchylenia. Stosowania zapisu „uchylić decyzję nr (...) z dnia (...)”.

Ponadto zwraca się uwagę na konieczność:

1. uwzględnienia w regulaminie organizacyjnym sposobu działania jednostki w czasie nieobecności kierownika.
2. pouczenia stron o wynikającym z art. 23 ust. 1 ustawy obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz odsetkami w przypadku przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Monika Koziarska
Kierownik Oddziału

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan xxx xxx

Burmistrz Miasta i Gminy Przytyk